

Vergaderjaar 1989-1990

21 504

Wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering en enkele andere wetten ter verruiming van de mogelijkheden tot toepassing van de maatregel van ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel en andere vermogenssancties

Nr. 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een voorstel van wet tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering en enkele andere wetten ter verruiming van de mogelijkheden tot toepassing van de maatregel van ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel en andere vermogenssancties.

De toelichtende memorie (en bijlagen), die het wetsvoorstel vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's-Gravenhage, 5 april 1990

Beatrix

Nr. 2

VOORSTEL VAN WET

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het ter bestrijding van ernstige vormen van criminaliteit wenselijk is het toepassingsbereik van de strafrechtelijke maatregel van ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel te verruimen en de doelmatigheid van de toepasselijkheid van die maatregel en andere vermogenssancties te vergroten;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

Het Wetboek van Strafrecht wordt als volgt gewijzigd.

S-RW
S-IZ

A

In het derde lid van artikel 24c wordt in plaats van «zes maanden» gelezen: een jaar, en in plaats van «vijfentwintig»: vijftig.

B

Na artikel 24c worden twee nieuwe artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 24d

1. Bij de uitspraak waarbij een natuurlijk persoon de verplichting is opgelegd tot betaling van een geldbedrag aan de staat ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel, beveelt de rechter voor het geval dat noch volledige betaling noch volledig verhaal van het verschuldigde bedrag volgt, dat vervangende hechtenis zal worden toegepast, met dien verstande dat vervangende hechtenis op grond van dit artikel op te leggen op ten hoogste zes jaren kan worden bepaald.

2. De duur van deze vervangende hechtenis niet wordt verminderd door het voldoen van slechts een gedeelte van het verschuldigde bedrag.

Artikel 24e

Op de tenuitvoerlegging van vervangende hechtenis is het bepaalde in artikel 15 niet van toepassing.

C

In artikel 33a worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. het in het eerste lid onder a gestelde komt te luiden:

a. voorwerpen die aan de veroordeelde toebehoren of die hij geheel of ten dele ten eigen bate kan aanwenden en die geheel of grotendeels door middel van het strafbare feit zijn verkregen;

2. in het eerste lid wordt de punt achter het gestelde onder e vervangen door een puntkomma en wordt vervolgens ingevoegd:

f. zakelijke rechten op of persoonlijke rechten ten aanzien van de onder a tot en met e bedoelde voorwerpen.

3. het tweede lid komt te luiden:

2. Voorwerpen als bedoeld in het eerste lid onder a tot en met e die niet aan de veroordeelde toebehoren kunnen alleen verbeurd worden verklaard indien:

a. degene aan wie zij toebehoren bekend was met hun verkrijging door middel van het strafbare feit of met het gebruik of de bestemming in verband daarmee, dan wel die verkrijging, dat gebruik of die bestemming redelijkerwijs had kunnen vermoeden, of

b. niet is kunnen worden vastgesteld aan wie zij toebehoren.

4. aan het artikel worden twee leden toegevoegd, luidende:

3. Rechten als bedoeld in het eerste lid, onder f, die niet aan de veroordeelde toebehoren kunnen alleen verbeurd worden verklaard indien degene aan wie zij toebehoren bekend was met de verkrijging van de voorwerpen waarop of ten aanzien waarvan deze rechten bestaan, door middel van het strafbare feit of met het gebruik of de bestemming in verband daarmee, danwel die verkrijging, dat gebruik of die bestemming redelijkerwijs had kunnen vermoeden.

4. Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en alle vermogensrechten.

D

In artikel 36a wordt na het woord «maatregelen» ingevoegd:
– met uitzondering van de kosten van het verhaal, de invorderingskosten daaronder begrepen, – .

E

In de artikelen 36c, onder 4° en 5°, en 36d wordt het woord «misdrijf» telkens vervangen door: feit;
en het woord «misdrijven» door: feiten.

F

Artikel 36e komt als volgt te luiden:

Artikel 36e

1. Op vordering van het openbaar ministerie kan bij een afzonderlijke rechterlijke beslissing aan degene die is veroordeeld wegens een strafbaar feit de verplichting worden opgelegd tot betaling van een geldbedrag aan de staat ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel.

2. De verplichting kan worden opgelegd aan de in het eerste lid bedoelde persoon die voordeel heeft verkregen door middel van of uit de baten van het daar bedoelde strafbare feit of soortgelijke feiten, waaromtrent voldoende aanwijzingen bestaan dat zij door hem zijn begaan.

3. Op vordering van het openbaar ministerie kan bij een afzonderlijke rechterlijke beslissing aan degene die is veroordeeld wegens een misdrijf, waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd, en tegen wie als verdachte van dat misdrijf een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld, de verplichting worden opgelegd tot betaling van een geldbedrag aan de staat, indien gelet op dat onderzoek aannemelijk is dat de veroordeelde ook op enigerlei andere wijze wederrechtelijk voordeel heeft verkregen.

4. De rechter stelt het bedrag vast waarop het wederrechtelijk verkregen voordeel wordt geschat. Onder voordeel is de besparing van kosten begrepen. De waarde van voorwerpen die door de rechter tot het wederrechtelijk verkregen voordeel worden gerekend, kan worden geschat op de marktwaarde op het tijdstip van de beslissing of door verwijzing naar de bij openbare verkoop te behalen opbrengst, indien verhaal moet worden genomen. De rechter kan het te betalen bedrag lager vaststellen dan het geschatte voordeel.

5. Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en alle vermogensrechten.

6. Bij de bepaling van de omvang van het bedrag waarop het wederrechtelijk verkregen voordeel wordt geschat, worden aan benadeelde derden in rechte toegekende vorderingen in mindering gebracht.

7. Bij de oplegging van de maatregel wordt rekening gehouden met uit hoofde van eerdere beslissingen opgelegde verplichtingen tot betaling van een geldbedrag ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel.

G

In artikel 74, tweede lid, komt het gestelde onder d als volgt te luiden:
d. voldoening aan de staat van een geldbedrag of overdracht van inbeslaggenomen voorwerpen ter gehele of gedeeltelijke ontneming van

het geschatte voordeel – met inbegrip van besparing van kosten – door de verdachte door middel van of uit de baten van het strafbare feit of soortgelijke feiten verkregen.

H

Aan artikel 75 wordt, onder vervanging van punt door een komma, toegevoegd: met uitzondering van de maatregel tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel.

I

In artikel 189, eerste lid, wordt, onder vervanging van de punt achter het gestelde onder 2° door een puntkomma, een nieuw punt toegevoegd, luidende:

3°. hij die opzettelijk voorwerpen die kunnen dienen om de waarheid aan de dag te brengen of om wederrechtelijk verkregen voordeel als bedoeld in artikel 36e aan te tonen, met het oogmerk om de inbeslagname daarvan te beletten, te belemmeren of te verijdelen, verbergt, vernietigt, wegmaakt of aan het onderzoek van de ambtenaren van de justitie of politie onttrekt, dan wel door het opzettelijk verstrekken van gegevens of inlichtingen aan derden die inbeslagname belet, belemmert of verijdelt.

J

In artikel 198 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid worden de woorden «drie jaren» vervangen door: vier jaren.

2. Het derde lid komt te luiden:

3. Met dezelfde straf wordt gestraft de bewaarder die opzettelijk een van deze feiten pleegt of toelaat, of de dader als medeplichtige ter zijde staat.

Artikel II

Het Wetboek van Strafvordering wordt als volgt gewijzigd.

A

In artikel 24, tweede lid, wordt na «artikel 552a» een komma geplaatst en ingevoegd: artikel 552ab.

B

Aan artikel 27 wordt een derde lid toegevoegd, luidende:

3. De aan de verdachte toekomende rechten komen tevens toe aan de veroordeelde tegen wie een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld of te wiens aanzien op een vordering van het openbaar ministerie als bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht niet onherroepelijk is beslist.

C

Paragraaf 1 van de Derde Afdeling van Titel IV van Boek I komt te luiden:

Algemene bepalingen

D

Artikel 94 komt te luiden:

Artikel 94

1. Vatbaar voor inbeslagneming zijn alle voorwerpen die kunnen dienen om de waarheid aan de dag te brengen of om wederrechtelijk verkregen voordeel, als bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht, aan te tonen.
2. Voorts zijn vatbaar voor inbeslagneming alle voorwerpen welke verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer kan worden bevolen.

E

Na artikel 94 worden in Paragraaf 1 van de Derde Afdeling van Titel IV van Boek I vier nieuwe artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 94a

1. In geval van verdenking van een misdrijf, waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd, kunnen voorwerpen inbeslaggenomen worden tot bewaring van het recht tot verhaal voor een ter zake van dat misdrijf op te leggen geldboete.
2. In geval van verdenking van of veroordeling wegens een misdrijf, waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd, kunnen voorwerpen in beslag genomen worden tot bewaring van het recht tot verhaal voor een naar aanleiding van dat misdrijf op te leggen verplichting tot betaling van een geldbedrag aan de staat ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel.
3. Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en alle vermogensrechten.

Artikel 94b

Voor de toepassing van de artikelen 94 en 94a geldt:

- 1°. dat beslag op vorderingen wordt gelegd en beëindigd door een schriftelijke kennisgeving aan de schuldenaar;
- 2°. dat beslag op rechten aan toonder of order geschiedt door beslag op het papier;
- 3°. dat bij het leggen van beslag op aandelen en effecten op naam en bij het leggen en beëindigen van beslag op onroerende registergoederen de tussenkomst van de gerechtsdeurwaarder wordt ingeroepen en formaliteiten in acht genomen worden welke ingevolge het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering gelden ten aanzien van de mededeling of aanzegging van de inbeslagneming, dan wel de betekening van het proces-verbaal van inbeslagneming, de aantekening, inschrijving of doorhaling in registers en de betekening daarvan aan derden.
- 4°. dat bij het leggen en beëindigen van beslag op schepen en luchtvaartuigen formaliteiten in acht genomen worden welke ingevolge het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering gelden ten aanzien van de betekening van het proces-verbaal van inbeslagneming, en ingevolge enige regeling inzake teboekgestelde schepen, onderscheidenlijk luchtvaartuigen ten aanzien van de inschrijving en doorhaling daarvan in registers.

Artikel 94c

Op het beslag, bedoeld in artikel 94a, is de vierde Titel van het Derde Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van overeenkomstige toepassing, behoudens dat:

- a. voor het leggen van het beslag geen verlof van de president van de rechtbank vereist is, noch vrees voor verduistering behoeft te bestaan;
- b. een maximum bedrag waarvoor het recht tot verhaal zal worden uitgeoefend in het proces-verbaal van inbeslagneming of het beslagexploit dient te worden vermeld;
- c. geen overeenkomstige toepassing toekomt aan voorschriften omtrent termijnen waarbinnen na het beslag de eis in de hoofdzaak dient te zijn ingesteld;
- d. het niet in acht nemen van termijnen waarbinnen betekening van het beslag moet plaatsvinden, buiten de gevallen van artikel 94b, onder 3°, geen nietigheid van het beslag meebrengt;
- e. op in beslag genomen roerende zaken die in bewaring worden genomen de artikelen 116 tot en met 117a toepasselijk zijn;
- f. de beëindiging van het beslag met inachtneming van de bepalingen van dit Wetboek geschiedt.

Artikel 94d

1. Tot bewaring van het recht tot verhaal kan de officier van justitie namens de staat de bevoegdheden uitoefenen, welke in het nieuwe Burgerlijk Wetboek zijn toegekend aan een schuldeiser die in zijn verhaalsmogelijkheden is benadeeld als gevolg van een onverplicht door de schuldenaar verrichte rechtshandeling.

2. Voor de toepassing van de artikelen 3.2.11a en 3.2.11b van het nieuwe Burgerlijk Wetboek geldt het in die artikelen bedoelde vermoeden van wetenschap voor rechtshandelingen welke door de verdachte of veroordeelde zijn verricht binnen één jaar vòòr het tijdstip waarop de vervolging tegen hem is aangevangen.

3. De officier van justitie heeft voorts tot bewaring van het recht tot verhaal de bevoegdheid namens de staat als schuldeiser in het faillissement van de verdachte of veroordeelde op te komen. Zolang het bedrag van de boete of van het te ontnemen wederrechtelijk verkregen voordeel nog niet vaststaat wordt hij geacht voor een voorwaardelijke vordering op te komen.

4. De officier van justitie behoudt de in de eerste twee leden bedoelde bevoegdheden ondanks faillissement, voor zover de voorwerpen waarop de onverplichte rechtshandelingen betrekking hebben, niet door de curator op grond van de artikelen 42 tot en met 51 van de Faillissementswet worden opgevorderd.

F

Na artikel 102 wordt een nieuwe paragraaf ingevoegd, luidende:

§ 2a. Inbeslagneming op grond van artikel 94a

Artikel 103

1. Beslag kan op grond van artikel 94a slechts worden gelegd of gehandhaafd krachtens schriftelijke machtiging op vordering van de officier van justitie te verlenen door de rechter-commissaris.

2. De machtiging wordt door de officier van justitie zo spoedig mogelijk aan de verdachte of veroordeelde, en zo het beslag onder een derde is gelegd, ook aan deze betekend.

G

In artikel 116 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het tweede lid wordt na het woord «voorwerpen» ingevoegd: waarvan de bewaring noodzakelijk wordt geacht,
2. Na het tweede lid wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt:
3. Inbeslaggenomen voorwerpen kunnen ook aan een andere door het openbaar ministerie aangewezen bewaarder in gerechtelijke bewaring worden gegeven, indien dit voor het behoud, de bestemming of de beveiliging van deze voorwerpen redelijkerwijs noodzakelijk is.

H

Na artikel 118a wordt een nieuw artikel ingevoegd, dat luidt:

Artikel 118b

Het openbaar ministerie kan op verzoek van de beslagene of van een andere belanghebbende een voorwerp dat op grond van artikel 94a in beslag is genomen onder zekerheidstelling doen teruggeven.

De zekerheid bestaat in de storting van geldswaarden door de beslagene of een derde, of in de verbintenis van een derde als waarborg, voor een bedrag en op een wijze als door het openbaar ministerie wordt aanvaard.

I

In artikel 119 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt na het woord «voorwerp» ingevoegd: dat in bewaring is gegeven.
2. Aan het vierde lid wordt, onder vervanging van de punt door een komma toegevoegd: tenzij degene door wie de last tot teruggave is gegeven uitdrukkelijk anders bepaalt.

J

De zevende afdeling van Titel IV van Boek I wordt ingetrokken.

K

Aan Titel IV van Boek I wordt een negende afdeling toegevoegd, luidende als volgt:

NEGENDE AFDELING strafrechtelijk financieel onderzoek

Artikel 126

1. In geval van verdenking van een strafbaar feit, waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd en waardoor op geld waardeerbaar voordeel van enig belang kan zijn verkregen, kan overeenkomstig de bepalingen van deze afdeling een strafrechtelijk financieel onderzoek worden ingesteld.

2. Een strafrechtelijk financieel onderzoek is gericht op de bepaling van het door de verdachte wederrechtelijk verkregen voordeel, met het oog op de ontneming daarvan op grond van artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht.

3. Het strafrechtelijk financieel onderzoek wordt ingesteld krachtens een met redenen omklede machtiging van de rechter-commissaris, op vordering van de officier van justitie die met de opsporing van het strafbare feit is belast, verleend.

4. De vordering van de officier van justitie is met redenen omkleed. Bij de vordering wordt een lijst van voorwerpen overgelegd die reeds op grond van artikel 94a, tweede lid, in beslag zijn genomen.

5. De officier van justitie die tot de instelling van een strafrechtelijk financieel onderzoek is gemachtigd roept voor de uitvoering van dit onderzoek zo nodig de tussenkomst in van het openbaar ministerie in andere rechtsgebieden, dat dan te dien einde over dezelfde bevoegdheden beschikt als de officier van justitie die tot het doen van een strafrechtelijk financieel onderzoek is gemachtigd.

Artikel 126a

1. Krachtens de ingevolge artikel 126 gegeven machtiging is een met het strafrechtelijk financieel onderzoek belaste opsporingsambtenaar op vertoon van een afschrift van de machtiging bevoegd, ten einde inzicht te verkrijgen in de vermogenspositie van degene tegen wie het onderzoek is gericht, aan een ieder te bevelen hem op de eerste vordering:

a. opgave te doen of inzage of afschrift te geven van bescheiden of gegevens;

b. op te geven of, en zo ja welke, vermogensbestanddelen hij onder zich heeft of heeft gehad, welke toebehoren of hebben toebehoord aan degene tegen wie het onderzoek is gericht;

en aldus verstrekte schriftelijke bescheiden in beslag te nemen.

2. Het bevel wordt niet gericht aan degene tegen wie het onderzoek is gericht.

3. Artikel 106, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

4. Ter gelegenheid van het eerste verhoor van degene tegen wie het onderzoek is gericht wordt hem door de verhorende rechter of ambtenaar een afschrift van de in artikel 126 bedoelde vordering en machtiging ter hand gesteld.

Artikel 126b

1. Tijdens het strafrechtelijk financieel onderzoek is de officier van justitie bevoegd zonder verdere rechterlijke machtiging te gelasten dat voorwerpen op grond van artikel 94a in beslag worden genomen.

2. Indien de officier van justitie zulks in het belang van het strafrechtelijk financieel onderzoek noodzakelijk acht, vordert hij dat de rechter-commissaris ter inbeslagneming huiszoeking doet of andere hem krachtens het derde lid toekomende bevoegdheden uitoefent.

3. Aan de rechter-commissaris komen tijdens het strafrechtelijk financieel onderzoek dezelfde bevoegdheden toe als tijdens een gerechtelijk vooronderzoek, met dien verstande dat:

a. een verlof van de rechtbank, als bedoeld in artikel 111, eerste lid, niet is vereist;

b. hij ook bevoegd is huiszoeking te doen ter inbeslagneming van brieven of andere geschriften welke kunnen dienen om door degene tegen wie het onderzoek is gericht verkregen wederrechtelijk voordeel aan te tonen of de uitlevering daarvan te bevelen;

c. een verlof van de rechtbank, als bedoeld in artikel 195, tweede lid, niet is vereist;

d. hij niet gehouden is degene tegen wie het onderzoek is gericht of diens raadsman tot bijwoning van enige door hem te verrichten onderzoekshandeling toe te laten.

4. De rechter-commissaris kan de uitoefening van ambtsverrichtingen in een ander arrondissement overdragen aan zijn ambtgenoot in dat arrondissement.

Artikel 126c

1. De officier van justitie die de in artikel 126 bedoelde vordering doet kan bij dringende noodzakelijkheid ter inbeslagneming huiszoeking doen op elke plaats waar zich vermoedelijk bescheiden of gegevens als bedoeld in artikel 126a, of vermogensbestanddelen die voordeel in de zin van artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht vertegenwoordigen, bevinden.

2. Artikel 97, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 126d

De artikelen 98 en 99 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 126e

1. De rechtbank waakt tegen nodeloze vertraging van het strafrechtelijk financieel onderzoek.

2. Zij kan op verzoek van de onderzochte persoon zich de stukken van het onderzoek doen overleggen en onverwijld of spoedige beëindiging van het onderzoek bevelen.

Artikel 126f

1. Zodra de officier van justitie oordeelt dat het strafrechtelijk financieel onderzoek is voltooid of dat tot de voortzetting daarvan geen grond bestaat, sluit hij het onderzoek bij schriftelijke gedagtekende beschikking.

2. De officier zendt zijn beschikking aan de rechter-commissaris en doet een afschrift daarvan aan degene tegen wie het is gericht betekenen, onder mededeling van het recht tot kennisneming van de stukken van het onderzoek.

3. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 511d, derde en vierde lid, 511e, derde lid, en 511g, tweede lid, onder c, kan een gesloten strafrechtelijk financieel onderzoek slechts worden heropend krachtens een nadere machtiging van de rechter-commissaris, op vordering van de officier van justitie verleend. Het vierde lid van artikel 126 is van toepassing.

4. Een nadere machtiging wordt zo spoedig mogelijk met de vordering waarop zij rust aan degene tegen wie het onderzoek is gericht betekend. De voorgaande leden zijn van toepassing.

L

Voor artikel 134 wordt het cijfer 1 geplaatst en aan het artikel wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt:

2. Onder teruggave van inbeslaggenomen voorwerpen wordt begrepen het verrichten van de in verband met de beëindiging van het beslag vereiste formaliteiten.

M

In artikel 185, eerste lid, vervalt de tweede volzin.

N

Aan het eerste lid van artikel 311 wordt het navolgende toegevoegd: De officier van justitie maakt, voor zover zulks aan de verdachte niet reeds eerder was gebleken, kenbaar of hij voornemens is een vordering als bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht aanhangig te maken. Van deze mededeling van de officier van justitie wordt in het proces-verbaal van de terechtzitting aantekening gedaan.

O

Artikel 338, tweede lid, vervalt.

P

In artikel 353 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt na de woorden «In het geval» ingevoegd: van toepassing van artikel 9a van het Wetboek van Strafrecht.
2. Na het derde lid wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt:
4. De rechtbank kan de teruggave van inbeslaggenomen voorwerpen onder zekerheidstelling gelasten. Artikel 118b is van overeenkomstige toepassing.

Q

In artikel 367, tweede lid, wordt na de woorden «de voorgaande twee Titels» ingevoegd: alsmede Titel IIIb van Boek IV.

R

In Titel IV van het derde Boek wordt na artikel 448 een nieuw artikel ingevoegd, dat luidt:

Artikel 448a

Wettelijke voorschriften omtrent de openbaarheid van behandeling door de raadkamer of van de uitspraak van beschikkingen in eerste aanleg zijn van overeenkomstige toepassing op de behandeling door de raadkamer en op de uitspraak van beschikkingen in hoger beroep of beroep in cassatie.

S

In Boek IV wordt na Titel IIIa een nieuwe Titel ingevoegd, luidende:

Titel IIIb

Strafvordering ter zake van ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel

Artikel 511b

1. Een vordering van het openbaar ministerie als bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht wordt zo spoedig mogelijk doch uiterlijk twee jaren na de uitspraak in eerste aanleg bij de rechtbank aanhangig gemaakt.
2. De officier van justitie doet bij zijn vordering de stukken waarop zij berust aan de rechtbank toekomen.

3. De vordering wordt aan degene op wie zij betrekking heeft betekend, onder mededeling van het recht op kennisneming van de stukken. Indien een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld wordt de vordering gelijktijdig met de sluiting van het strafrechtelijk financieel onderzoek aan degene tegen wie het is gericht betekend.

4. De vordering behelst mede de oproeping om op het daarin vermelde tijdstip ter terechtzitting te verschijnen. De artikelen 260, 263 en 265 tot en met 267 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 511c

De officier van justitie kan, zolang het onderzoek op de terechtzitting niet is gesloten, met degene tegen wie een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld een schriftelijke schikking aangaan tot betaling van een geldbedrag aan de staat of tot overdracht van voorwerpen ter gehele of gedeeltelijke ontneming van het geschatte voordeel – met inbegrip van besparing van kosten – door de betrokkene door middel van of uit de baten van het feit waarvoor hij is vervolgd of soortgelijke feiten verkregen.

Artikel 511d

1. Op de behandeling van een vordering van de officier van justitie zijn de bepalingen van de eerste afdeling van Titel VI van het tweede Boek van overeenkomstige toepassing. De behandeling van de vordering ter terechtzitting kan worden voorafgegaan door een schriftelijke voorbereiding op de wijze als door de rechtbank te bepalen.

2. Indien enig nader strafrechtelijk financieel onderzoek noodzakelijk blijkt, stelt de rechtbank met schorsing der zaak onder aanduiding van het onderwerp van het onderzoek en zo nodig de wijze waarop dit zal zijn in te stellen, de stukken in handen van de officier van justitie.

3. Het onderzoek geldt als een met rechterlijke machtiging ingesteld strafrechtelijk financieel onderzoek en wordt gevoerd overeenkomstig de bepalingen van de negende afdeling van de vierde Titel van het eerste Boek, met uitzondering van artikel 126f, derde en vierde lid.

Artikel 511e

1. Op de beraadslaging en de uitspraak zijn de bepalingen van de vierde afdeling van Titel VI van het tweede Boek van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat

a. de rechtbank naar aanleiding van de vordering en van het onderzoek ter terechtzitting beraadslaagt over de vraag of de in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht bedoelde maatregel moet worden opgelegd en zo ja, op welk bedrag de omvang van het wederrechtelijk verkregen voordeel is te schatten; en

b. de rechtbank niet gebonden is aan het voorschrift van artikel 345 betreffende de termijn waarbinnen uitspraak dient te worden gedaan.

2. Indien de dag der uitspraak niet ter terechtzitting aan degene op wie de vordering betrekking heeft is medegedeeld, wordt hem daarvan, zodra die dag is bepaald, een kennisgeving betekend.

3. De rechtbank kan, in geval onder de beraadslaging blijkt dat het onderzoek ter terechtzitting niet volledig is geweest, overeenkomstig de bepalingen van artikel 511d, tweede en derde lid, een onderzoek door de officier van justitie doen plaats vinden. In dit geval wordt gehandeld als ware het onderzoek voor onbepaalde tijd geschorst.

Artikel 511f

De rechter kan de schatting van het op geld waardeerbare voordeel als bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht slechts ontlenu aan de inhoud van wettige bewijsmiddelen.

Artikel 511g

1. Tegen de uitspraak van de rechtbank kan hoger beroep worden ingesteld.
2. Titel II van het derde Boek is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:
  - a. de zaak in hoger beroep aanhangig wordt gemaakt door een oproeping van de procureur-generaal aan de verdachte of veroordeelde betekend;
  - b. de behandeling van de vordering waarvan beroep is ingesteld voorafgegaan kan worden door een schriftelijke voorbereiding op de wijze als door het gerechtshof te bepalen;
  - c. geen overeenkomstige toepassing toekomt aan de bijzondere bewijsvoorschriften van artikel 422, tweede lid;
  - d. de artikelen 511d, tweede en derde lid, en 511e, derde lid, van overeenkomstige toepassing zijn. In deze gevallen wordt het financieel onderzoek gevoerd door de officier van justitie bij de rechtbank die in eerste aanleg uitspraak heeft gedaan. Na afloop van het bevolen onderzoek deelt de officier van justitie de stukken mede aan de procureur-generaal;
  - e. artikel 511e, eerste lid, onder b, van overeenkomstige toepassing is.

Artikel 511h

Tegen de uitspraak in hoger beroep kan beroep in cassatie worden ingesteld. Titel III van het derde Boek is van overeenkomstige toepassing.

T

In artikel 552a worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt de komma na het woord «teruggave» vervangen door het woord: of en na «114» wordt een punt geplaatst, terwijl de resterende zinsnede vervalu.
2. In het tweede lid vervallen de woorden «doch uiterlijk binnen drie jaren» en de daarvoor geplaatste komma.
3. Aan het tweede lid wordt een volzin toegevoegd, luidende:
Het klaagschrift is niet ontvankelijk indien het is ingediend op een tijdstip waarop drie maanden zijn verstreken sedert de vervolgte zaak tot een einde is gekomen.
4. In het derde lid worden de woorden «binnen de in het voorgaande lid bedoelde termijn» vervangen door: zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen drie jaren na de inbeslagneming of kennisneming.
5. Aan het vierde lid van artikel 552a wordt toegevoegd:
Op last van de voorzitter van het gerecht stelt de griffier tevens andere belanghebbenden van het klaagschrift in kennis, hun de gelegenheid biedende hetzij zelf binnen een in de kennisgeving te vermelden termijn een klaagschrift in te dienen, betrekking hebbend op hetzelfde voorwerp, hetzij tijdens de behandeling van het klaagschrift te worden gehoord. In het laatste geval geldt de kennisgeving als oproeping.

Na artikel 552a wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 552ab

1. De belanghebbenden, anderen dan de verdachte, gewezen verdachte of veroordeelde, kunnen zich schriftelijk beklagen over de oplegging van voorwaarden als bedoeld in artikel 74, tweede lid, onder b, c of d, van het Wetboek van Strafrecht en over een schikking als bedoeld in artikel 511c op de grond dat deze betrekking hebben op hun toekomstige voorwerpen en de officier van justitie die de voorwaarden heeft opgelegd, onderscheidenlijk de schikking is aangegaan, niet bereid is gebleken die voorwerpen terug te geven of de waarde die zij bij verkoop redelijkerwijs hadden moeten opbrengen te vergoeden.

2. Het klaagschrift wordt, niet later dan drie maanden nadat de verdachte, gewezen verdachte of veroordeelde aan de gestelde voorwaarden of aan de termen van de schikking heeft voldaan, dan wel de klager daarmee bekend is geworden, ingediend ter griffie van de rechtbank waarbij de in het eerste lid bedoelde officier van justitie is geplaatst.

3. De rechtbank behandelt het klaagschrift in het openbaar, tenzij zij om gewichtige, in het proces-verbaal van het onderzoek te vermelden redenen, op vordering van de officier van justitie of op verzoek van de klager tot een behandeling met gesloten deuren besluit. Artikel 273, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

4. Tijdens de behandeling van het klaagschrift worden de klager en de officier van justitie in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. De rechtbank doet tevens de verdachte, gewezen verdachte of veroordeelde oproepen ten einde hem in de gelegenheid te stellen terzake van het klaagschrift te worden gehoord. Deze kan zich doen bijstaan door een advocaat welke in de gelegenheid wordt gesteld de nodige opmerkingen te maken. De beschikking van de rechtbank is met redenen omkleed en wordt in het openbaar uitgesproken. Aan de klager en aan de verdachte, gewezen verdachte of veroordeelde die voor de behandeling is verschenen wordt door de griffier tijdig te voren schriftelijk mededeling van de dag der uitspraak gedaan. Acht de rechtbank het beklag gegrond, dan verklaart zij de voorwaarden, onderscheidenlijk de schikking, bedoeld in het eerste lid, vervallen.

In artikel 552b worden het derde en vierde lid vervangen door de volgende bepalingen:

3. Het gerecht behandelt het klaagschrift in het openbaar, tenzij het om gewichtige, in het proces-verbaal van het onderzoek te vermelden redenen op vordering van het openbaar ministerie of op verzoek van de klager tot een behandeling met gesloten deuren besluit. Artikel 273, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

4. Tijdens de behandeling van het klaagschrift worden de klager en het openbaar ministerie in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. De beschikking van het gerecht is met redenen omkleed en wordt in het openbaar uitgesproken. Aan de klager wordt door de griffier tijdig te voren schriftelijk mededeling van de dag der uitspraak gedaan. Acht het gerecht het beklag gegrond, dan herroept het de verbeurdverklaring of de onttrekking aan het verkeer en geeft een last als bedoeld in artikel 353.

W

Artikel 552c komt als volgt te luiden:

Artikel 552c

Tot kennisneming van geschillen over de toepassing door het openbaar ministerie van zijn bevoegdheden uit hoofde van artikel 94d is de burgerlijke rechter bevoegd.

X

Na artikel 552c wordt een nieuw artikel ingevoegd, dat luidt:

Artikel 552ca

1. Zodra het openbaar ministerie reden heeft om aan te nemen dat een inbeslaggenomen voorwerp niet uitsluitend aan de verdachte toebehoort, doet het de nodige naspeuringen naar degene die als rechthebbende zou kunnen gelden en stelt het, wanneer het toepassing wil geven aan het bepaalde in artikel 118, derde lid, degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen in kennis van de bevoegdheden die deze heeft ingevolge artikel 552a.

2. Indien een ander dan de beslagene het openbaar ministerie verzoekt om toepassing te geven aan het bepaalde in artikel 118, derde lid, stelt het deze ander, wanneer het zich daartoe buiten staat acht, in kennis van de bevoegdheden die deze heeft ingevolge de artikelen 552a tot en met 552c.

3. De officier van justitie die van de griffier bericht ontvangt dat een klacht is ingediend ingevolge artikel 552a, deelt de voorzitter van het gerecht mede wie naar zijn oordeel als rechthebbende op het inbeslaggenomen voorwerp waarop de klacht betrekking heeft, kan gelden.

Y

Het eerste lid van artikel 552d komt te luiden:

1. Een beschikking ingevolge artikel 552a, 552ab of 552b wordt onverwijld aan de klager betekend.

Z

Artikel 552f wordt als volgt gewijzigd:

1. De tweede volzin van het derde lid vervalt.

2. Na het derde lid wordt, onder vernummering van het vierde tot en met het zesde lid in het vijfde tot en met het zevende, een nieuw lid ingevoegd, luidende:

4. Het gerecht behandelt de vordering in het openbaar, tenzij het om gewichtige, in het proces-verbaal van het onderzoek te vermelden redenen op vordering van de officier van justitie of op verzoek van de belanghebbende tot een behandeling met gesloten deuren besluit. Artikel 273, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing. Tijdens de behandeling van de vordering worden de belanghebbende en de officier van justitie in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.

3. In het vijfde lid komt de eerste volzin te luiden:

De beschikking is met redenen omkleed en wordt in het openbaar uitgesproken; aan de belanghebbende die voor de behandeling is verschenen wordt door de griffier tijdig tevoren schriftelijk mededeling van de dag der uitspraak gedaan.

4. In het zevende lid wordt het woord «derde» vervangen door: vierde.

AA

In artikel 552p, vierde lid, en in artikel 552r, derde lid, wordt in plaats van «552c–552e» gelezen: 552ca–552e.

BB

In het eerste lid van artikel 556 wordt het woord «deurwaarders» vervangen door: gerechtsdeurwaarders en aan dat lid wordt een volzin toegevoegd, luidende: Voor de tenuitvoerlegging van bevelen tot inbeslagneming van aandelen en effecten op naam en tot inbeslagneming en teruggave van onroerende registergoederen wordt de bijzondere last tot de gerechtsdeurwaarder gericht.

CC

Aan artikel 557 wordt een vierde lid toegevoegd, luidende:

4. Een beslissing, genomen ingevolge Titel IIIb van Boek IV, kan eerst worden tenuitvoergelegd nadat een beslissing, bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht, in kracht van gewijsde is gegaan.

DD

In artikel 573 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Aan het eerste lid wordt een volzin toegevoegd, luidende:

In verband met het verhaal kan woonplaats worden gekozen ten parkette van het openbaar ministerie dat met de tenuitvoerlegging is belast.

2. Het tweede lid komt te luiden:

2. Het met de tenuitvoerlegging belaste openbaar ministerie kan van het nemen van verhaal afzien.

EE

Na artikel 573 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 574

1. Op goederen, inbeslaggenomen op grond van artikel 94a, geschiedt het verhaal op de wijze voorzien in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering krachtens de onherroepelijke einduitspraak waarbij de geldboete is opgelegd.

2. Deze einduitspraak geldt als de titel bedoeld in artikel 704, eerste lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Betekening van deze titel aan de veroordeelde en, zo het beslag onder een derde is gelegd, ook aan deze, kan plaatsvinden door betekening van een kennisgeving inhoudende de bij de einduitspraak opgelegde straf, voor zover voor het nemen van verhaal van belang.

3. Ten aanzien van derden die geheel of gedeeltelijk recht menen te hebben op de inbeslaggenomen goederen zijn de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van toepassing.

FF

In artikel 575 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Op goederen van de veroordeelde die niet op grond van artikel 94a in beslag zijn genomen geschiedt verhaal krachtens een dwangbevel, medebrengende het recht om die goederen zonder vonnis aan te tasten.

2. Het vijfde lid vervalt.

In artikel 577b worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt in plaats van «573, 575 en 576» gelezen: 573 tot en met 576.
2. In het tweede lid wordt na het woord «veroordeelde» ingevoegd: of van een benadeelde derde.
3. In de eerste volzin van het tweede lid wordt voorts na het woord «bedrag» ingevoegd: en de bevolen vervangende hechtenis.
4. De zinsnede in het vierde lid, luidende «Het vastgestelde bedrag kan slechts worden verminderd of kwijtgescholden» wordt vervangen door: Tot vermindering of kwijtschelding als bedoeld in het tweede lid kan slechts worden besloten.
5. De eerste volzin van het vijfde lid komt te luiden:
De rechter beslist, het openbaar ministerie gehoord, na verhoor of behoorlijke oproeping van de veroordeelde en, zo deze het verzoek heeft gedaan, de benadeelde derde.
6. In de tweede volzin van het vijfde lid wordt het woord «kan» vervangen door: kunnen.
7. Aan het vijfde lid wordt een volzin toegevoegd, luidende:
Artikel 552b, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.
8. In het zesde lid wordt het woord «twee» vervangen door: drie.
9. De eerste volzin van het negende lid wordt vervangen door:
De beschikking wordt in het openbaar uitgesproken. Aan de veroordeelde en aan de derde, indien de behandeling op diens verzoek plaats vindt en hij voor de behandeling is verschenen, wordt door de griffier tijdig tevoren schriftelijk mededeling van de dag der uitspraak gedaan. Van de beschikking wordt aan de veroordeelde en, zo zij op verzoek van een derde is gewezen ook aan deze, een kennisgeving toegezonden.

HH

In artikel 578 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Het tweede lid komt te luiden:
2. Wanneer, binnen drie jaren na voldoening van een bedrag of overdracht van voorwerpen, als bedoeld in artikel 74, tweede lid, onder d, van het Wetboek van Strafrecht of in artikel 511c, blijkt dat dit een hogere waarde vertegenwoordigt dan de som van het werkelijke voordeel verkregen door middel of uit de baten van het strafbare feit of soortgelijke feiten, kan het openbaar ministerie – hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de gewezen verdachte of veroordeelde – de teruggave van een geldbedrag gelijk aan het verschil bevelen.
2. In het derde lid wordt na «de gewezen verdachte» ingevoegd: of veroordeelde.
3. Aan het bepaalde in het derde lid wordt toegevoegd: of het voorwerp is overgedragen.

II

Na artikel 578 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 578a

1. Indien de officier van justitie overeenkomstig artikel 511c een schikking met de verdachte of veroordeelde aangaat, bepaalt hij de termijn waarbinnen aan de termen van die schikking moet worden voldaan. Tot dat tijdstip is de termijn waarbinnen ingevolge artikel 511b, eerste lid, een vordering aanhangig moet zijn gemaakt geschorst. Door

voldoening aan die termen vervalt het recht tot indiening van de vordering of is, indien die vordering reeds is ingediend, de zaak van rechtswege geëindigd.

2. Wanneer na voldoening aan die termen blijkt van omstandigheden die de toepasselijkheid van de maatregel bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht zouden hebben uitgesloten, kan de gewezen verdachte of veroordeelde de officier van justitie verzoeken om teruggave van betaalde geldbedragen of overgedragen voorwerpen.

3. Binnen veertien dagen nadat de gewezen verdachte of veroordeelde kennis heeft gekregen van de beslissing op een overeenkomstig het voorgaande lid gedaan verzoek, kan hij schriftelijk beklag doen bij de rechtbank waarbij de officier van justitie is geplaatst.

4. Het beklag kan ook worden gedaan wanneer dertig dagen zijn verstreken sedert de indiening van het verzoek en inmiddels daarop niet is beslist.

5. Acht de rechtbank het beklag gegrond, dan beveelt zij de teruggave van betaalde geldbedragen of overgedragen voorwerpen naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid. Het vijfde, zesde en negende lid van artikel 577b zijn van overeenkomstige toepassing.

JJ

In artikel 591, vijfde lid, wordt in plaats van «552a en 552b» gelezen: 552a tot en met 552b.

Artikel III

De Wet op de economische delicten wordt als volgt gewijzigd.

A

In artikel 6, eerste lid, onder 4e, wordt het woord «derde» vervangen door: vierde.

B

In artikel 7, onder d en c, vervallen telkens de woorden: «en vorderingen».

C

In artikel 8, onder a, vervalt het gestelde na «Wetboek van Strafrecht».

D

In artikel 9, eerste lid, wordt na «artikel 8» ingevoegd: onder b en c.

E

In artikel 10, tweede lid, komt de aanhef van de eerste volzin als volgt te luiden:

Onverminderd het bepaalde in artikel 577b van het Wetboek van Strafvordering kan de rechter die de bijkomende straf of maatregel heeft opgelegd,

F

In artikel 16, eerste lid, onder (a), vervallen de woorden: en vorderingen.

G

In artikel 36 vervalt de dubbele punt na «economische delicten», de letter a. en het daaronder gestelde en de letter b.

Artikel IV

In het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, zoals gewijzigd bij de Wet van 7 mei 1986, Stb. 295, houdende Invoeringswet Boeken 3-6 Nieuw B.W. eerste gedeelte, bevattende wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de Wet op de rechterlijke organisatie en de Faillissementswet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

In artikel 457 wordt, onder vernummering van het tweede lid in het derde, een nieuw tweede lid ingevoegd, luidende:

2. Is het eerdere beslag gelegd op de grondslag van het Wetboek van Strafvordering dan is de beslaglegger verplicht het door hem later gelegde beslag onverwijld te betekenen aan het parket van het openbaar ministerie bij het gerecht in feitelijke aanleg waarvoor de strafzaak, op grond waarvan het eerdere beslag is gelegd, wordt of het laatst werd vervolgd.

B

Aan het derde lid van artikel 478 wordt een volzin toegevoegd, luidende: Deze verplichtingen gelden ook voor en jegens degene op wiens last beslag is gelegd op de grondslag van het Wetboek van Strafvordering.

Artikel V

In de Algemene wet inzake de douane en de accijnzen worden de volgende wijzigingen aangebracht.

A

Na artikel 196 wordt een nieuw artikel ingevoegd, dat luidt:

Artikel 196a

Ter zake van bij wettelijke bepalingen strafbaar gestelde feiten vindt artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht geen toepassing.

B

Aan artikel 197 wordt een vijfde lid toegevoegd, dat luidt:

5. Artikel 552ab van het Wetboek van Strafvordering is van overeenkomstige toepassing.

C

In artikel 210 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het tweede lid, eerste volzin, wordt «artikel 552a» vervangen door: de artikelen 552a en 552ab;

en wordt «dat artikel» vervangen door: deze artikelen.

2. In het tweede lid, tweede volzin, wordt na «artikel 552a, vierde lid,» ingevoegd: of 552ab, vierde lid,.

D

In artikel 213 wordt in het vierde lid het woord «zevende» vervangen door: zesde,

en worden de leden vijf tot en met acht vervangen door:

5. De belanghebbende bij het inbeslaggenomen vervoermiddel of voorwerp kan binnen een maand na de mededeling omtrent de inbeslagneming bij de rechtbank van het arrondissement binnen hetwelk de inbeslagneming heeft plaats gehad, daartegen hetzij in persoon hetzij door een gemachtigde een met redenen omkleed klaagschrift indienen.

6. De rechtbank behandelt het klaagschrift op de voet van het bepaalde in artikel 552b van het Wetboek van Strafvordering, met dien verstande, dat ook de inspecteur in de gelegenheid wordt gesteld tijdens de behandeling te worden gehoord en hem, zo hij voor de behandeling is verschenen, tijdig tevoren door de griffier schriftelijk mededeling van de dag der uitspraak wordt gedaan.

7. Artikel 552d van het Wetboek van Strafvordering is van overeenkomstige toepassing.

Artikel VI

In de Algemene wet inzake rijksbelastingen wordt na artikel 73 een nieuw artikel ingevoegd, dat luidt:

Artikel 74

Ter zake van bij de belastingwet strafbaar gestelde feiten vindt artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht geen toepassing.

Artikel VII

In de Uitleveringswet wordt in artikel 47, derde lid, in plaats van «552c–552e» gelezen: 552ca–552e.

Artikel VIII

1. Onze Minister van Justitie brengt de in artikel 94d van het Wetboek van Strafvordering voorkomende aanhalingen van artikelen van het nieuwe Burgerlijk Wetboek in overeenstemming met de nieuwe nummering van die artikelen.

2. Hij draagt zorg dat de overeenkomstig het vorige lid bijgewerkte tekst van artikel 94d van het Wetboek van Strafvordering in het Staatsblad wordt geplaatst.

Artikel IX

Deze wet treedt in werking op een nader bij koninklijk besluit vast te stellen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,